

Asia: VN/24353/2024

HE eurooppalaista medianvapausasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintäministeriö

Viite Lausuntopyyntö 2.1.2025 VN/24353/2024

Asia EUROOPPALAISTA MEDIANVAPAUSETUSTA TÄYDENTÄVÄ LAINSÄÄDÄNTÖ

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt 2.1.2025 lausuntoa (VN/24353/2024) hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle eurooppalaista medianvapausasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi.

Hallituksen esityksellä säädettäisiin uusi laki mediamarkkinoiden valvonnasta, joka olisi eurooppalaista medianvapausasetusta täydentävää kansallista sääntelyä.

Lakiin sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä ja oikeudenkäymiskaareen lisättäisiin informatiivinen viittaus eurooppalaiseen medianvapausasetukseen.

Lakien on määrä tulla voimaan 8.8.2025.

Ammattiliitto Pro on tutustunut hallituksen esitysluonnokseen ja toteaa siitä lausuntoaan seuraavaa:

Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki mediamarkkinoiden valvonnasta, jolla Liikenne- ja viestintävirastolle tulisi uutena viranomaistehtävänä arvioida mediamarkkinoilla tapahtuvien yrityskauppojen vaikutukset tiedotusvälineiden moniarvoisuuteen ja toimitukselliseen riippumattomuuteen. Lisäksi virastolle tulisi eurooppalaisessa medianvapausasetuksessa tarkoitettuja valvonta- ja seurantatehtäviä. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi perustaa tiedotusvälineiden omistussuhteita koskeva avoin kansallinen tietokanta.

Prolla ei ole Liikenne- ja viestintäviraston uusiin tehtäviin sisällöllisesti huomautettavaa. Ne sopivat viraston olemassa olevaan tehtäväkenttään.

Vaikutukset

Uusista viranomaistehtävistä ennakoidaan aiheutuvan 2 henkilötyövuoden lisätyö Liikenne- ja viestintävirastolle. Henkilötyömääräarvio sisältää asetuksen sääntöjen noudattamisen valvontaan, rekisterinpitoon ja –kehittämiseen sekä yrityskauppojen vaikutusten arviointeihin liittyvät tehtävät.

Valtion mainonnan jakautumisen seuranta ja vuosittainen raportointi lisäisi viraston tehtäviä arvioilta 1 henkilötyövuoden.

Hallituksen esityksessä kerrotaan, että kustannukset (3 X 100 000 euroa) katetaan viraston nykyisillä toimintamenoilla.

Rekisterinpitotehtävän ei ennakoida aiheuttavan virastolle merkittäviä tietojärjestelmämuutoksia. Sen sijaan viranomaisvaikutusten arvioinnissa sivulla 26 todetaan, että valtion mainontaa koskevien tietojen kerääminen ja raportointi edellyttäisi kustannustasoltaan verrattain suuria järjestelmä uudistuksia. Mikäli valtiovarainministeriössä käynnistyvä kansallinen tietovarantohanke toteutuu, ei tarvetta suurille järjestelmä uudistuksille olisi ja myös muiden resurssien tarve vähenisi.

Valtiovarainministeriö on käynnistänyt kansallisen julkisten hankintojen tietovarannon perustamisen valmistelun hankkeena tammikuussa 2025. Asettamispäätöksessä on hankkeen kokonaiskustannuksiksi arvioitu 5, 185 miljoonaa euroa vuosien 2025–2026 aikana sisältäen myös tietovarannon teknisen toteuttamisen kulut. Liikenne- ja viestintäviraston on julkaistava ensimmäinen vuosiraportti valtion mainosmenojen jakautumisesta vuoden 2026 aikana. Tässä

vaiheessa on ilmeisen mahdoton antaa varmaa tietoa siitä, että valtiovarainministeriön vastikään asettama hanke etenee niin, että Valtiokonttorin ylläpitämäksi kaavailtu tietovaranto on käytettävissä Liikenne- ja viestintävirastolle lainsäädännöllä osoitettavan seuranta- ja raportointitehtävän tietopalustana, kun ensimmäinen vuosiraportti on laadittava.

Pro pitää hyvin ongelmallisena tilannetta, jossa Liikenne- ja viestintävirastolle osoitettaisiin lakisääteinen seuranta- ja raportointitehtävä ilman, että on varmaa tietoa siitä, onko virastolla käytössään tarvittavat työkalut tehtävän hoitamiseen. Näiltä osin riskien arviointi ja hallinta vaikuttaa hyvin puutteelliselta.

Pro edellyttää, että hallituksen esityksessä kuvataan, miten toimitaan, ellei valtiovarainministeriön hanke etene aikataulussaan. Mikäli tietojärjestelmämuutosten toteuttaminen jäisi Liikenne- ja viestintäviraston vastuulle, on virastolle osoitettava muutosten toteuttamiseen tarvittavat taloudelliset resurssit ja realistinen aikaikkuna.

Timo Nousiainen

Sari Jokikallas

Järjestöpäällikkö

Sopimusalavastaava/asiantuntija

Jokikallas Sari
Ammattiliitto Pro ry